

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในสถานพยาบาล ศึกษาเฉพาะการบำบัดน้ำเสีย ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียภายในสถานพยาบาล เป็นการศึกษาในส่วนของพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 ควบคู่กับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 โดยผู้วิจัยเน้นศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งการปรับปรุงพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 ที่ใช้บังคับกันอยู่ ณ ขณะนี้ในส่วนของสิ่งแวดล้อมทางน้ำ กล่าวคือ การบำบัดน้ำเสีย เนื่องจากพบว่า พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 ยังมีปัญหาปรากฏในเรื่องบทบัญญัติที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 ในส่วนที่เกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสีย โดยในพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 นั้น ไม่มีการบัญญัติเรื่องการจัดการน้ำเสีย การบำบัดน้ำเสียไว้เป็นบทบัญญัติ เป็นกฎหมาย และเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับไว้อย่างชัดเจน เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ทั่วไปในเรื่องความปลอดภัยไว้กว้างๆ ในเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมในส่วนที่เกี่ยวกับน้ำนี้ โดยการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมทางน้ำในประเทศไทยได้มีการบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทอาศัยประกาศกระทรวงประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากอาคารบางประเภทและบางขนาด และประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดประเภทของอาคารเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะหรือออกสู่สิ่งแวดล้อม มาเป็นมาตรฐานในการควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากสถานพยาบาลโดยจะต้องมีการบำบัดน้ำเสียให้ได้ตามค่ามาตรฐาน ที่กำหนดไว้ ซึ่งกฎหมายแม่บทนี้มิได้บัญญัติเรื่องการรักษาสุขอนามัยและเรื่องของความสะอาดในสถานพยาบาลไว้ เนื่องจากพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 นี้เป็นกฎหมายทั่วไป ใช้บังคับกับสภาพแวดล้อมโดยรวมไม่ได้เจาะจงมาที่สถานพยาบาลเป็นการเฉพาะ ทำให้การบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่โดยใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มาเป็นต้นแบบในการนำมาปรับใช้เพียงเท่านั้น โดยกระทรวง

สาธารณสุขซึ่งเป็นหน่วยงานที่เป็นต้นสังกัดมีหน้าที่ในการดูแลเรื่องสุขอนามัยในสถานพยาบาล
 ควรที่จะต้องเข้ามาดูแลจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการบำบัดน้ำเสียในสถานพยาบาล
 เป็นการเฉพาะ

บทสรุป

ปัญหาในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียภายใน
 สถานพยาบาล ในประเด็นที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในประเด็นนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่ากฎหมายที่บังคับ
 ใช้อยู่ในปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547
 กฎหมายฉบับดังกล่าวเป็นกฎหมายที่อยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุข เป็นกฎหมาย
 ที่ใช้บังคับกับสถานพยาบาล ที่จะต้องนำมาใช้ในเรื่องของกรบำบัดน้ำเสียในสถานพยาบาล
 พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 ได้มีการกำหนดไว้เป็น
 การกว้างๆว่า สถานพยาบาลจะต้องมีความปลอดภัย แต่จะเห็นได้ว่าการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นอยู่
 ในปัจจุบัน บังคับใช้ตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)พ.ศ.
 2547 ประกอบกับกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดน้ำเสีย คือ พระราชบัญญัติควบคุม อาคาร
 พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติ
 รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 ผู้วิจัยจึงได้มีการนำกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
 ดังกล่าวมาปรับใช้ในเรืองการบำบัดน้ำเสียเพื่อเป็นการปรับปรุงให้ได้กฎหมาย ที่ชัดเจนรัดกุมขึ้นมา

โดยพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 จัดทำขึ้น
 โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ

1. เพื่อดำเนินการควบคุมกิจการสถานพยาบาลเพื่อให้ความคุ้มครองประชาชน
 ผู้รับบริการจากสถานพยาบาลในเรื่องเกี่ยวกับการอนุญาตให้ประกอบกิจการ การเลิก การย้าย การ
 ปิดสถานพยาบาล การเพิกถอนใบอนุญาต การโฆษณากิจการของสถานพยาบาล
2. กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการควบคุมดูแลสถานพยาบาลและ
 กำหนดหน้าที่ของผู้รับอนุญาตและผู้ดำเนินการสถานพยาบาลให้เหมาะสม
3. กำหนดจำนวนสถานพยาบาลที่จะให้จัดตั้งได้หรือมีบริการทางการแพทย์บางชนิด
 ในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งได้ เพื่อให้มีการประกอบกิจการในลักษณะที่ให้บริการทางสาธารณสุขที่เป็น
 ประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง

จะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์หลักในการจัดทำพระราชบัญญัติสถานพยาบาลฉบับนี้ขึ้นมา
 นั้น เนื่องมาจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นได้ว่าการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล

นั้นพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 ยังมีได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นจุดประกายที่ทำให้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยในเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล โดยเป็นการศึกษาถึงกรณีน้ำเสียที่เกิดขึ้นมาจากการประกอบกิจการสถานพยาบาลเป็นเรื่องของการบำบัดน้ำเสียของสถานพยาบาล ด้วยบทกฎหมายที่จะนำมาบังคับใช้อย่างรัดกุม อย่างจริงจังยังไม่เข้าถึงปัญหาที่เกิดขึ้นนั่นเอง

ดังนั้น ในการบริหารจัดการสถานพยาบาล จะเห็นได้ว่าปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องสำคัญที่จะละเลยไปเสียมิได้ ซึ่งถ้าไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่รัดกุม ไม่มีคณะกรรมการ พนักงานเจ้าหน้าที่ในจำนวนที่เพียงพอ และเข้าถึงการทำงานอย่างแท้จริง ปัญหาต่างๆเหล่านี้ ก็จะส่งผลกระทบไปยังทุกภาคส่วนและจะยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นทุกขณะ จึงเป็นการสมควรซึ่งผู้วิจัยจึงเห็นควรที่จะต้องมีการปรับปรุงกฎหมายเพื่อเป็นการสอดคล้องกับการบริหารจัดการสถานพยาบาลนั้น ไปสู่มาตรการสากลซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลก เพราะฉะนั้นปัญหาทางกฎหมายที่ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยนั้นจึงเป็นการวิเคราะห์ในประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากขาดกฎหมายที่จะนำมาบังคับใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านน้ำ ด้านการบำบัดน้ำเสียภายในสถานพยาบาลเป็นการเฉพาะ

โดยผู้วิจัยได้ทำการสรุปประเด็นปัญหากฎหมายที่เกิดขึ้นในการทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ทั้งหมด 5 ประเด็นด้วยกัน คือ

1. ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสีย
2. ปัญหาเกี่ยวกับความซ้ำซ้อนของหน่วยงาน
3. ปัญหาเกี่ยวกับพนักงานเจ้าหน้าที่
4. ปัญหาเกี่ยวกับการพิสูจน์ความผิด
5. ปัญหาเกี่ยวกับบทกำหนดโทษ

ข้อเสนอแนะ

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียนี้ ผู้วิจัยเห็นควรที่จะต้องมีการนำมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดน้ำเสียของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 นำมาบังคับใช้ในพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 ให้กฎหมายฉบับนี้มีกรอบการบังคับใช้ที่ชัดเจนในเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล ในส่วนที่เกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียโดยตรง อย่างเป็นทางการเฉพาะ ซึ่งจะทำให้ลดจุดบกพร่องของพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 ให้มีบทบัญญัติที่ชัดเจน ที่จะสามารถนำไปบังคับใช้ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและ

ภาคเอกชนทั้งหมดได้ผู้วิจัยเห็นควรมีการเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติว่าด้วยสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2547 มาตรา 18(6) ให้ผู้ขอใบอนุญาตต้องจัดทำแผนการจัดการ สิ่งแวดล้อมในด้านการจัดการน้ำเสีย

ปัญหาในเรื่องของความซ้ำซ้อนของหน่วยงานที่เกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัยเห็นสมควรว่าจะต้องมีหน่วยงานที่เข้ามารับผิดชอบดูแลในเรื่องการบำบัดน้ำเสียโดยตรง เพื่อเป็นการลดปัญหาเกี่ยวกับความซ้ำซ้อนของหน่วยงานที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะสามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการบำบัดน้ำเสียภายในสถานพยาบาลได้เป็นอย่างดีเหมาะสม ชัดเจน และเร่งด่วน เพื่อเป็นการลดความซ้ำซ้อนที่เกิดขึ้นโดยให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานที่เข้ามาควบคุม ดูแลโดยตรง เนื่องการกระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานที่มีหน้า คอยควบคุมดูแลในการประกอบกิจการของสถานพยาบาล โดยมีกองการประกอบโรคศิลปะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ ดังนั้นในการบำบัดน้ำเสียที่เกิดมาจากการประกอบการสถานพยาบาล ซึ่งเป็นการจัดการสิ่งแวดล้อมกระบวนการหนึ่ง เพื่อให้สิ่งแวดล้อมกลับคืนสู่สภาพเดิมนั้น ควรที่จะต้องให้กระทรวงสาธารณสุขโดยกองการประกอบโรคศิลปะเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแล การดำเนินการต่างๆที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการประกอบการสถานพยาบาล

ปัญหาเกี่ยวกับพนักงานเจ้าหน้าที่นี้ ผู้วิจัยเห็นควรที่พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 จะต้องมีการกำหนดให้มีพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อที่จะปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในการบำบัดน้ำเสียที่เกิดขึ้นจากการประกอบการ สถานพยาบาลโดยตรง ให้มีการแก้ไข ปรับปรุง โดยกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 ควรจะต้องเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่มาจากการประกอบกิจการสถานพยาบาลนั้นมีความเชี่ยวชาญกับระบบบำบัดน้ำเสียและเป็นผู้ที่สามารถจะแก้ปัญหาที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน สิ่งแวดล้อมและทุกๆภาคส่วนได้ เนื่องจากเราต้องยอมรับว่าเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องสำคัญที่ขาดเสียไม่ได้ในการดำเนินชีวิตในปัจจุบันนี้ จึงเป็นเหตุผลที่ผู้วิจัยเห็นสมควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 ให้มีพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะต้องมาควบคุมดูแลในเรื่องการบำบัดน้ำเสียโดยตรง

ปัญหาเกี่ยวกับการพิสูจน์ความผิดกรณีปัญหาที่เกิดจากการบำบัดน้ำเสียของสถานพยาบาลนั้นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่องการพิสูจน์ความผิดโดยในความเป็นจริง และในทางปฏิบัตินั้นเป็นไปได้ยาก เนื่องจากในการบำบัดน้ำเสียในสถานพยาบาลนั้น จะถูกปล่อยออกมาสู่แหล่งน้ำ ภายนอก โดยจะมารวมกันที่แหล่งน้ำภายนอกโดยน้ำที่มารวมกันนั้นมาจากสถานที่หลาย

สถานที่ด้วยกัน อาจจะเป็นจากชุมชน หรือตลาดสดกรณีที่สถานพยาบาลอยู่ใกล้กับตลาดสดจึงทำให้เป็นการพิสูจน์ได้ยากในการพิสูจน์ความคิดเพื่อหาตัวผู้กระทำความผิดนั้นจึงเป็นการยิ่งยั้งที่จะนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ ดังนั้นรัฐในฐานะเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องควรจะต้องมีการออกมาตรการทางกฎหมายในการจัดการกับปัญหาเกี่ยวกับการพิสูจน์ความคิดนี้

ปัญหาเกี่ยวกับบทกำหนดโทษในเรื่องบทลงโทษในกรณีที่มีผู้ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมในด้านน้ำและส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าควรจะต้องมีการกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจนไว้ในพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2547 และเสนอให้มีการประยุกต์โดยนำมาตรการของต่างประเทศที่บัญญัติไว้ใน “กฎบัตรว่าด้วยเรื่องสิ่งแวดล้อม” ซึ่งเป็นกฎบัตรว่าด้วยเรื่องสิ่งแวดล้อมของประเทศฝรั่งเศส โดยนำหลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้ชดใช้ หลักการระมัดระวังมิให้เกิดความเสียหายด้านสิ่งแวดล้อม หลักการป้องกันล่วงหน้า หลักว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนและการเข้าถึงข้อมูลในด้านสิ่งแวดล้อม หลักในเรื่องความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อม หลักในเรื่องการให้การศึกษาในเรื่องสิ่งแวดล้อม หลักว่าด้วยการบูรณาการแนวคิดทางด้านสิ่งแวดล้อมไว้ในนโยบายสาธารณะ มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการจัดการสิ่งแวดล้อมทางด้านน้ำในสถานพยาบาลเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเพื่อเป็นมาตรการทางกฎหมายในการนำไปใช้ปฏิบัติสืบไป

นอกจากปัญหากฎหมายที่ได้กล่าวไว้แล้วยังมีอุปสรรคเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียที่เกิดขึ้นคือขาดจำนวนบุคลากร จำนวนพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งภาครัฐและเอกชนยังต้องการบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียโดยเฉพาะ โดย ควรที่จะต้องมีการจัดฝึกอบรม จัดการ ทดสอบความรู้เพื่อยกระดับบุคลากร ควรที่จะต้องมีการเพิ่มบุคลากรที่มีคุณภาพในงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลในการบำบัดน้ำเสีย ให้มีความรู้ความสามารถในเรื่องการวางแผน การออกแบบ การ ควบคุมการก่อสร้าง การดำเนินงานตลอดจนการควบคุม รวมทั้งต้องการเครื่องมือที่ทันสมัยให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และในส่วนของงบประมาณควรจะต้องจัดให้มีงบประมาณในการจัดฝึกอบรมและจัดซื้อเครื่องมือที่ทันสมัยเพื่อมาใช้ในการบำบัดน้ำเสียที่เกิดขึ้นจากการประกอบการ สถานพยาบาล โดยรัฐบาลเองจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องการบำบัดน้ำเสียซึ่งเป็นการจัดการกับ สิ่งแวดล้อมประเภทหนึ่งอย่างเร่งด่วนเพื่อที่จะยกระดับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้ทัดเทียมกับนานาชาติ

1. ควรให้มีการกำหนดเป็นนโยบายของกระทรวงในเรื่องของสิ่งแวดล้อม ในการจัดการกับปัญหาน้ำเสียที่เกิดมาจากการประกอบกิจการของสถานพยาบาลในทุกๆภาคส่วน อันเนื่องมาจาก ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น นับวันจะยังมีปริมาณมากขึ้น ทวีความรุนแรงขึ้น ปริมาณสารพิษ

สารเคมี เชื้อโรคต่างๆที่อยู่ในน้ำเสียมากขึ้น หากไม่ได้รับการบำบัดที่ถูกต้อง ก็จะก่อให้เกิดปัญหาตามมาอย่าง ไม่จบสิ้น ควรที่จะต้องมีการกำหนดนโยบายในการจัดการในประเด็นของอาชีวอนามัย ขึ้นมาใช้เป็นนโยบายของกระทรวงเพื่อนำมาเป็นนโยบายในการนำมาบังคับกับสถานพยาบาล

2. ควรให้มีการนำระบบ HA การรับรองคุณภาพโรงพยาบาล ซึ่งเป็นมาตรการหนึ่งของรัฐ นำมาใช้ในการประกอบกิจการสถานพยาบาลให้เกิดความเหมาะสม เนื่องจากในอนาคตโรงพยาบาลของเอกชนจะต้องเป็น Hub Hospital ถ้าการจัดการสิ่งแวดล้อมในส่วนนี้ขาดประสิทธิภาพ ก็จะส่งผลกระทบต่อประเทศไทย โรงพยาบาล Ha ไม่ได้ เพราะต่อไปโรงพยาบาลจะต้องมี Ha International เรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลระหว่างประเทศ (International Hospital) ถ้าเราเป็น Hub แต่เราไม่มีการจัดการสิ่งแวดล้อม ในเรื่องของเราไม่ผ่านมาตรฐาน haระหว่างประเทศ

3. ในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมทางน้ำของประเทศไทยที่เกิดมาจากการประกอบกิจการของ สถานพยาบาลนั้น เราจะเห็นได้ว่าน้ำเสียที่เกิดขึ้นมานั้นมาจากการประกอบกิจการต่างๆของสถานพยาบาล โดยผู้ที่ก่อให้เกิดน้ำเสียนั้นประกอบด้วยกันหลายส่วนรวมกัน ไม่ว่าจะเป็นตัวผู้ประกอบการเอง พนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสถานพยาบาล หมอ พยาบาล ผู้ป่วย ญาติผู้ป่วย หรือจากการละลายของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในการจัดการกับน้ำเสียนั้น ดังนั้นทุกๆ ภาคส่วนกล่าวคือ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนตลอดจนประชาชน รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน จะต้องร่วมมือกัน ต้องมีความตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นมาเนื่องจากขาดความร่วมมือที่ดี และต้องตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม เพราะสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่อยู่รอบๆตัวเรา ต้องช่วยกันในการขจัดปัญหาให้หมดไป ทั้งนี้ต้องตระหนักยิ่งว่า น้ำ เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญอย่างยิ่งในการดำรงอยู่ของมนุษยชาติ เราต้องร่วมกันจัดการ ดูแล รักษาเพื่ออนาคตของลูกหลานสืบไป